

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Voorbeschiktheid

Lies D'Hondt

Doctoranda

Persoon & Vermogen – ALLIC

Verschillende gezondheidstoestand
=
Potentieel verschillende gevolgen bij een schadegeval

Wie moet deze gevolgen dragen?

Voorbeelden:

- Vrouw met osteoporose valt en breekt heup
- Eenogige wordt blind
- Persoon met wankele psychologische toestand krijgt depressie

Opzet uiteenzetting

- **Traditioneel onderwerp maar**
  - Veel controverse
  - Recente cassatiearresten
- **Structuur**
  - Toepassing principes aansprakelijkheidsrecht
  - Rechtspraak Hof van Cassatie
  - Indicatieve Tabel 2020

Toepassing principes aansprakelijkheidsrecht

Toepassing principes aansprakelijkheidsrecht

- **Schadebegroting – toestand zonder schadegeval**
  - Negatieve vergelijking
    - Zonder het schadegeval schade? In mindering
  - **Onderscheid o.b.v. toestand zonder het schadegeval**
    - Geen schade zonder het schadegeval, enige kenmerk is aanleg voor een invloed -> loutere aanleg (LA)
    - Naast aanleg een extra kenmerk: schade zonder het schadegeval -> bestaande beschadigde toestand (BBT)
    - Bv. rugprobleem

Toepassing principes aansprakelijkheidsrecht

- **Schadebegroting – toestand zonder schadegeval**

Schade naar aanleiding van het schadegeval

LA

= schade die zich
voordoet, niets in
mindering brengen

BBT

= bestaande schade
in mindering
brengen

Toepassing principes aansprakelijkheidsrecht

- **Schadebegroting – toestand zonder schadegeval**
  - Classificatie van schade
    - Letsel, bv. letsel aan het oog
    - Functionele gevolgen van dit letsel, bv. geen zicht uit het oog
    - **Gevolgen van dit letsel in het dagelijkse leven, bv. kosten van een**
→ oogprothese, verlies van arbeidsinkomen, hulp van derden...
  - Termen concretiseren, bv. EO of invaliditeit
  - Per schadepost

Toepassing principes aansprakelijkheidsrecht

▪ Schadebegroting – toestand zonder schadegeval

	Toestand na het schadegeval	Toestand zonder het schadegeval	LA/BBT
Osteoporose	Gebroken heup = 100% tijdelijk inkomstenverlies	Geen inkomstenverlies	LA
Eenogige	Blind = 100% definitief inkomstenverlies	25% EO = inkomstenverlies	BBT
		25% EO = verhoogde inspanningen, geen inkomstenverlies	LA
Wankele psychologische toestand	Depressie = 100% tijdelijk inkomstenverlies	Dankzij medicatie geen inkomstenverlies	LA

Toepassing principes aansprakelijkheidsrecht

- **Causaal verband en schadeloosstelling – invloed op de schade**
  - Invloed – voorbeelden
    - Zonder osteoporose geen inkomstenverlies, nu wel
    - Zonder reeds aangetast zicht inkomstenverlies van 25% (=inkomstenverlies bij aantasting van één oog), nu 75% (100% -25%)
    - Zonder wankele psychologische toestand geen depressie en dus geen inkomstenverlies, nu wel
  - Antwoord: principes causaal verband en schadeloosstelling

Toepassing principes aansprakelijkheidsrecht

- **Causaal verband – invloed op de schade**
  - **Equivalentietheorie**
    - Zonder de fout zou de schade zich niet hebben voorgedaan zoals *in concreto* -> causaal verband tussen fout en schade
    - Invloed van de voorbeschiktheid doet hier geen afbreuk aan
      - Invloed ten laste van de aansprakelijke

Toepassing principes aansprakelijkheidsrecht

- **Schadeloosstelling – invloed op de schade**

- Principes

- Integrale schadeloosstelling
    - Niet de normale, wel de concrete schade moet worden vergoed
    - De aansprakelijke moet het slachtoffer nemen zoals hij/zij het aantreft

→ Invloed ten laste van aansprakelijke

Rechtspraak Hof van Cassatie

Rechtspraak Hof van Cassatie

- Invloed op de schade ten laste van aansprakelijke

Cass. 13 oktober 1981: *“Overwegende dat wanneer een onrechtmatige daad schade veroorzaakt, de omstandigheid dat de **predispositie** van de getroffene **bijgedragen** heeft tot het ontstaan van de schade, de **aansprakelijkheid van de auteur van de daad niet wegneemt.**”*

Vergelijkbaar in o.a. Cass. 6 januari 1993, Cass. 14 juni 1995, Cass. 2 februari 2011 en Cass. 20 juni 2019

Rechtspraak Hof van Cassatie

- **BBT in mindering? Cass. 2 februari 2011 (AR P.10.1601.F)**
  - Af en toe afwezig op het werk wegens een aantal aandoeningen
  - Verkeersongeval → 100% arbeidsongeschikt, volledig inkomstenverlies

Principes aansprakelijkheidsrecht	Hof van Cassatie
Rechtsleer: BBT -> BBT in mindering, geen 100% inkomstenverlies toekennen	<i>“Het staat niet aan de bodemrechters om zich te baseren op een reeds bestaande ziektetoestand van het slachtoffer om, recht evenredig hiermee, de vergoeding te verminderen van de schade die zij heeft geleden ten gevolge van een fout, zonder de welke de schade zich niet zou hebben voorgedaan zoals die werkelijk ontstaan is.”</i>

Rechtspraak Hof van Cassatie

- **BBT in mindering? Cass. 2 februari 2011 (AR P.10.1601.F)**
  - Rechtsleer: 2 strekkingen
    - BBT nooit meer in mindering
    - Rechtspraak houdt niet in dat BBT nooit meer in mindering mag worden gebracht
  - **Conclusie**
    - Bewoording arrest voor tweeërlei interpretatie vatbaar
    - Wachten op nieuwe uitspraak van het Hof van Cassatie

Rechtspraak Hof van Cassatie

- **BBT in mindering? Cass. 20 juni 2019 (AR C.18.0377.F)**
  - Feiten
    - 2004: arbeidsongeval, 28% permanente ongeschiktheid
    - 2010: verkeersongeval, permanente economische ongeschiktheid van 12%, in feite werk niet hervat, vervroegd pensioen
  - Uitspraak:
    - Hoger beroep: niet van belang dat de vervroegde pensionering vreemd is aan de gevolgen van het ongeval van 2 juli 2010
    - Cassatie: niet correct om 100% inkomstenverlies als schade in aanmerking te nemen zonder na te gaan of het slachtoffer niet ook zonder het verkeersongeval op vervroegd pensioen zou zijn gegaan

Rechtspraak Hof van Cassatie

- **BBT in mindering? Cass. 20 juni 2019 (AR C.18.0377.F)**
  - Rechtsleer
    - BBT in mindering
    - Reden: bewoording uit Cass. 2/2/2011 achterwege gelaten
  - M.i. voorzichtig zijn met conclusie

Rechtspraak Hof van Cassatie

▪ BBT in mindering: Cass. 12 november 2019 (AR P.19.0757.N)

- Feiten: zonder het ongeval 50% invaliditeit, nu 80% invaliditeit
- Uitspraak Hof van Cassatie
  - *“De appelrechters die oordelen dat de verhoogde vatbaarheid voor de door de deskundige beschreven schade niet wegneemt dat deze **integraal** ten laste blijft van de aansprakelijke en de eiseres veroordelen tot vergoeden van de schade van de eerste verweerder, **met inbegrip** van degene die te wijten is aan zijn **vooraf bestaande toestand**, verantwoord hun beslissing **niet naar recht.**”*
  - *“Wanneer het slachtoffer reeds voorafgaand aan het schadegeval schade heeft geleden of een beperking vertoonde, wordt enkel de **nieuwe schade of de verergering** van de bestaande schade vergoed.”*

→ BBT in mindering

Rechtspraak Hof van Cassatie

▪ Rechtspraak toch op één lijn

- Cass. 2 februari 2011: focus op de gevolgen van het letsel in het dagelijkse leven

- Na het schadegeval: 100% definitief inkomstenverlies
- Zonder het schadegeval: een aantal keer afwezig ≠ definitief inkomstenverlies

→ LA, dus niets in mindering = logisch

- Belang onderscheid LA en BBT o.b.v. principes aansprakelijkheidsrecht

Rechtspraak Hof van Cassatie

- **Belang concrete bepaling van toestand zonder het schadegeval**
    - Cass. 12 november 2019: mathematisch, namelijk $80\% - 50\%$ invaliditeit = 30% invaliditeit
    - Reden
      - Feitenrechter kijkt terecht naar de gevolgen van het letsel -> LA
      - Maar Hof van Cassatie wijst dit af, want te weinig info over de concrete toestand zonder het schadegeval
- Voor een correcte begroting dus voldoende informatie nodig

Rechtspraak Hof van Cassatie

- **Cass. 25 mei 2021 (AR P.21.0213.N)**
  - Slachtoffer weigert een medische behandeling die haar positie op significante wijze zou verbeteren, namelijk tot 13% ongeschiktheid
  - Feitenrechters: voorbeschiktheid om te weigeren wegens passieve en vermijdende persoonlijkheidsstructuur
  - Cassatie: rekening houden met voorbeschiktheid en toch beslissen tot een schade geraamd op basis van 13% ongeschiktheid schendt artikelen 1382 en 1383 oud BW

Indicatieve Tabel 2020

Indicatieve Tabel 2020

- De deskundige zou dienen uitgenodigd te worden om, in voorkomend geval, een **beschrijving** te geven van een eventueel bewezen **vooraf bestaande toestand**.
- Indien wordt aangetoond dat het slachtoffer getroffen is of was door een fysiologische aandoening of door een ziekte die niet in verband staat met het schadeverwekkend feit, zal de deskundige deze **beschrijven en nagaan of de gevolgen verbonden aan deze voorafgaande toestand zich ook zonder het schadeverwekkend feit zouden hebben gemanifesteerd**. In het voorkomend geval zal hij met deze gevolgen geen rekening houden bij zijn evaluatie.

Beschrijven van de 'vooraf bestaande toestand' = positief

Te verregaan

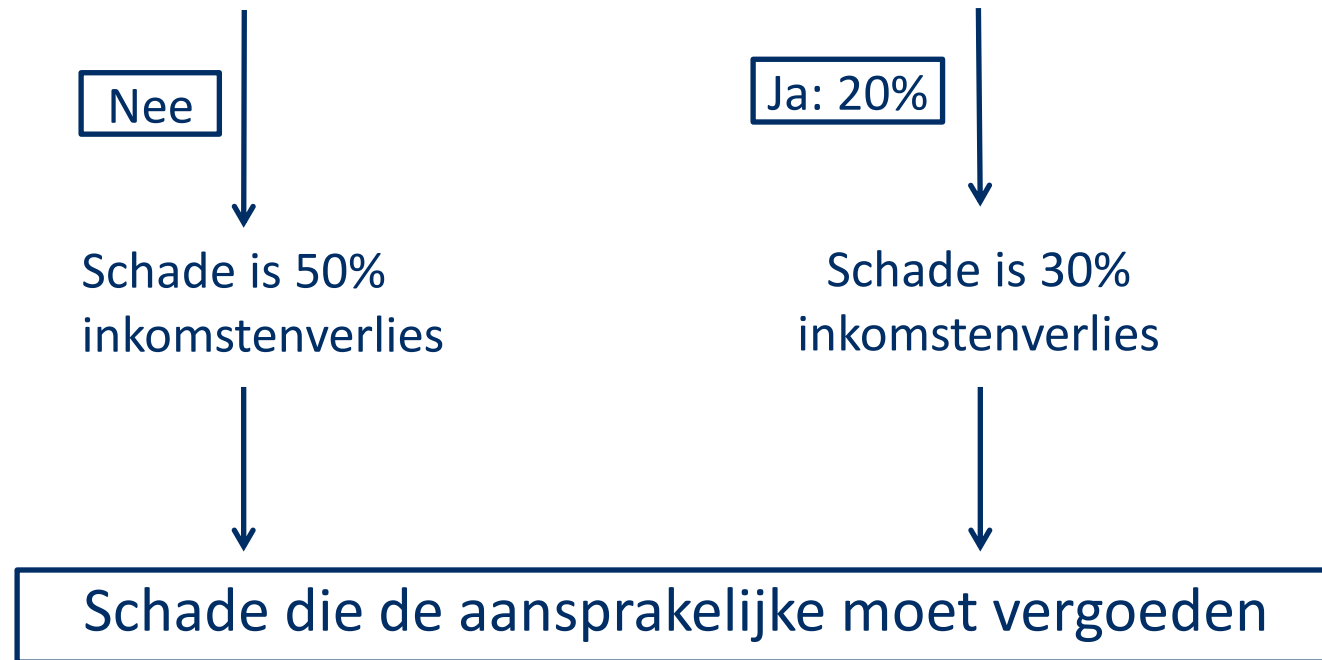
Take home message

- **Recente ontwikkelingen en inzichten?**
  - Rechtspraak Hof van Cassatie
    - BBT in mindering
    - Voorbeschiktheid om te weigeren
  - Benadering o.b.v. principes aansprakelijkheidsrecht
    - Onderscheid LA en BBT consequenter
    - Toestand zonder het schadegeval uitgebreid beschrijven

Take home message

- **Hoe oordelen in een concrete zaak?** Bv. rugproblemen n.a.v. auto-ongeval
  - Wat zijn de schadeposten? Bv. inkomstenverlies van 50%
  - Per schadepost: was deze aangetast zonder het schadegeval? → *concreet toetsen!*

Bedankt voor uw aandacht!

Vragen?

Lies.DHondt@uantwerpen.be